

A ProQuest megközelítése a zöld könyvtár eléréséhez

A „Zöld könyvtár” elképzelés többféleképpen is megvalósítható. Ezek közül az egyik a meglévő könyvtári tér jobb és más kihasználása. Amennyiben a könyvtár hagyományos szerepét újragondoljuk, és a könyvtárba járókat tartalomfogyasztók helyett alkotóknak tekintjük, akkor egy világszintű pedagógiai változást tapasztalhatunk: a hallgatók, az oktatók és a kutatók nemcsak tanulnak, hanem alkotnak is a könyvtárban.

A könyvtárak tökéletesen szolgálnak alkotói központokként, és ez az új funkció hozzájárul a hagyományos tudástár funkciójukhoz.

A ProQuest által nemrégiben végzett tanulmány kimutatta, hogy a tudományos könyvtárak számára a tér jobb kihasználása egyre fontosabb. A megkérdezett könyvtárak több mint negyede azt mondta, hogy a gyakorlati kutatáshoz több lehetőséget és könyvtári teret kínálnak. A kreatív munka elősegítése érdekében sok könyvtár a kevésbé használt tartalmak, például nyomtatott könyvek és folyóiratok helyén alkotói tereket, úgynevezett „makerspaces”-eket alakít ki, ahol 3D-s nyomtatók, médialaborok érhetők el.

Milyen dokumentumokat kell a könyvtárnak biztosítania?

Fontos látni, milyen típusú tartalmakat, kiadványokat tud a könyvtár esetlegesen nélkülözni.

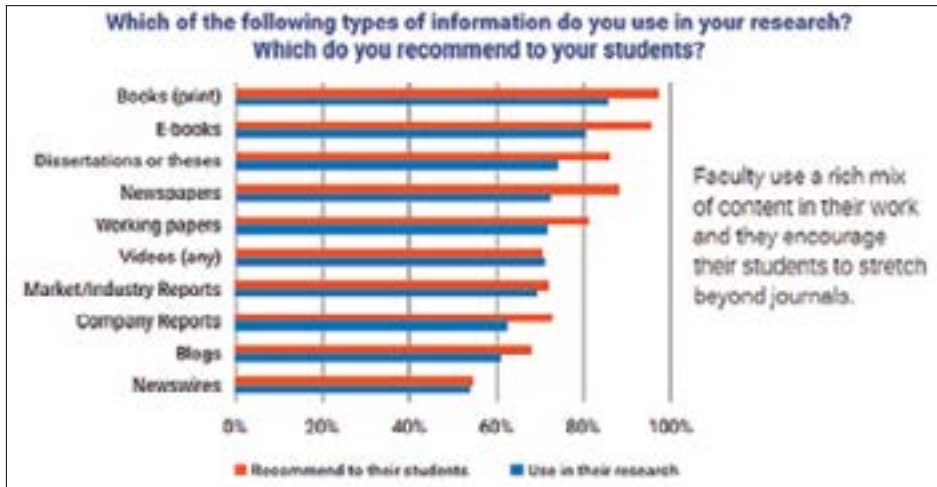
A ProQuest információaggregátor 2017-ben felmérést¹ végzett 408 egyetemi kutató és oktató között, arra keresve a választ, hogy ők milyen típusú dokumentumokat használnak a kutatásaik során, illetve mit ajánlanak a hallgatóiknak.

A válaszokból kiderült, hogy a folyóiratok mellett a könyvek, – akár nyomtatott (83%-uk használja), akár elektronikus (80%-uk használja) formában – a napilapok és a blogok váltak nagyon fontossá az oktatás-kutatás során (70%-nál többen használják és több mint 80%-uk ajánlja). A friss gondolatokat tartalmazó disszertációkat, munkaanyagokat és konferenciakiadványokat megközelítőleg a megkérdezettek 80%-a használja, és még többen ajánlják a hallgatóiknak.

Új tartalmak is megjelentek: 2015-höz képest a videók majdnem megduplázták a jelentőségüket, 2017 elején a megkérdezettek 71%-a használta. Emellett az elektronikus könyvek népszerűsége is nőtt a kutatók körében, a megkérdezettek 80%-a használta.

¹ <http://go.proquest.com/diversity-in-content-201> (2017. szeptember 28.)

A következő diagram angol nyelven mutatja az összesített válaszokat:

1. ábra. Milyen információ típust használ kutatásai során és ajánl hallgatóinak?

A kutatók és oktatók, valamint hallgatók használati szokásából adódik, hogy ezen tartalmak megtartására törekednie kell a könyvtárnak.

Helytakarékoság

A fenti változással egyidőben a helytakarékoság egyre égetőbb probléma a könyvtárakban. Ezért a ProQuest megkérdezett² 608 könyvtárost, hogyan gondolkoznak erről, továbbá mit terveznek tenni.

A válaszokból kiderült, hogy a könyvtárak felét a felhasználói visszajelzések, a negyedüket más könyvtárak pozitív példái ösztönzik helytakarékosági projektek indítására.

Hogyan csinálják? Kétharmaduk leselejtezi a nyomtatott könyveket, és helyettük elektronikus könyveket biztosít. A megkérdezettek majdnem fele a nyomtatott dokumentumokra költendő források további csökkentését, és megközelítőleg egyötödük a sokat kölcsönzött könyvek elektronikus formában történő pótlását tervezi. A nyomtatott könyvek mellett négyötödük a periodikák, 60%-uk a kormányzati dokumentumok, harmaduk a napilapok leselejtezését is meg akarja valósítani.

A könyvtárak költségvetése is követi a változást, a válaszadók fele a nyomtatott könyvekre szánt összegből egyre több elektronikus tartalmat vásárol. Az átalakításokkal és beszerzésmódszerekkel megtakarított helyet különféle célokra

² <http://media2.proquest.com/documents/whitepaper-spacereclamation-public.pdf> (2017. szeptember 28.)

hasznosítják, 80%-uk csoportos munkára alkalmas térére, a könyvtárak fele konferenciaterre, míg negyedük alkotói térére alakítja át.

A ProQuest válasza

A ProQuest a széles spektrumú elektronikus tartalmak (retrospektív folyóiratgyűjtemények, például Periodicals Archive Online; digitalizált régi és ritka könyvek, például az Early European Books; elektronikus tudományos könyvek az Ebook Central platformon és disszertációs gyűjtemények) biztosítása mellett digitalizálási szolgáltatást és tanácsadást is nyújt, hogy minél hatékonyabban tudjon segíteni a könyvtáraknak a fenti kihívásokra adandó válaszokban.

A digitalizálási szolgáltatás keretében a könyvtár már meglévő dokumentumait dolgozzuk fel. A tanácsadás során a könyvtár meglévő nyomtatott és elektronikus anyagait, előfizetéseit hasonlítjuk össze a ProQuest-nél elérhető adatbázisok, gyűjtemények tartalmaival, áttekintve a könyvtár prioritásait, kívánásglistáját, és kiemelve az újdonságokat, amelyekkel gazdagodhat a gyűjtemény.

A ProQuest a magyar könyvtáraknak is partnere.

Rezümé

A „Zöld könyvtár” elképzelés többféleképpen is megvalósítható. Ezek közül az egyik a meglévő könyvtári tér jobb és más kihasználása. Amennyiben a könyvtár hagyományos szerepét újragondoljuk és a könyvtárba járókat tartalomfogyasztók helyett alkotóknak tekintjük, akkor egy világszintű pedagógiai változást tapasztalhatunk: a hallgatók, az oktatók és a kutatók nemcsak tanulnak, hanem alkotnak is a könyvtárban.

A könyvtárak tökéletesen szolgálnak alkotói központokként, és ez az új funkció hozzájárul a hagyományos tudástár funkciójukhoz.

A ProQuest által nemrégiben végzett felmérés kimutatta, hogy a tudományos könyvtárak számára a tér jobb kihasználása egyre fontosabb. A megkérdezett könyvtárak több mint negyede azt mondta, hogy a gyakorlati kutatáshoz több lehetőséget és könyvtári teret kínálnak. A kreatív munka elősegítése érdekében sok könyvtár alkotói helyeket, ún. „makerspaces”-eket alakít ki, ahol 3D-s nyomtatók, médialaborok érhetőek el, valamint megpróbálják a kevésbé használt tartalmak (például nyomtatott könyvek és folyóiratok) helyét erre felhasználni.

Ez az áttekintés csak néhány, a ProQuest által biztosított módszert vizsgál meg, amelyek segítségével a könyvtárak felmérhetik az állományukat és a könyvtári tér újragondolásának váratlan előnyeit. A felhasználói tapasztalat mellett a ProQuest tanácsadással és digitális szolgáltatással a könyvtári munkafolyamatok zöldebbé tételét is elősegíti.

The ProQuest approach to the Green Library

Keeping a library "green" can be done in more ways than one and can include optimizing, existing library space. Rethinking the traditional use of a library and addressing it's users as creators rather than content consumers, can address the pedagogic practice shift taking place worldwide where students, faculty, and researchers are learning by making and creating.

Libraries provide the ideal setting to serve as creation hubs and this function perfectly complements their traditional role as knowledge facilitators.

A recent study conducted by ProQuest showed that space repurposing is growing in importance for academic libraries. Over 1/4 of respondents said they are already dedicating library space, and offering users more opportunities for hands-on exploration. To catalyze creativity, many libraries are turning to 'makerspaces' such as 3D printers, media production tools, and reclaiming space taken by little used materials like books and journals. This presentation will explore just some of the ways libraries can assess their holdings and the unexpected benefits of rethinking library space. Beside the patrons' experience ProQuest can assist to make the library work processes green by consulting and digitizing services.

CZEGLÉDI ÉVA
kapcsolattartó
ProQuest